

Obsah

Předmluva k českému vydání	13
Poznámky k českému překladu	14
Průvodní slovo	17
Předmluvy	18
Úvod	23

I. Organická chemie a biochemie

1. Uhlovodíky jako základní sloučeniny	25
2. Funkční skupiny	28
3. Složené sloučeniny	36
4. Isomerie	37
5. Biochemicky důležité reakce	43
Literatura	44

II. Aminokyseliny

1. Chemická konstituce a obecné reakce	45
2. Jednotlivé aminokyseliny	48
3. Dělení aminokyselin	55
Literatura	58

III. Peptidy

1. Složení, názvosloví a stanovení struktury peptidů	59
2. Peptidy vyskytující se v přírodě	62
Literatura	66

IV. Bílkoviny

1. Struktura bílkovin	67
2. Pořadí aminokyselin	68
3. Principy konformace řetězců	70
4. Konformace skleroproteinů	73
5. Konformace globulárních bílkovin	74
6. Molekulové váhy bílkovin	78
7. „Kolooidní“ povaha bílkovin	79
8. Příprava čistých bílkovin a zkoumání jejich čistoty	81
9. Rozdělení globulárních bílkovin	84
10. Bílkoviny plasmy	85
Literatura	91

V. Enzymy a biokatalysa

1. Chemická povaha enzymů	92
2. Chemické rovnováhy a chemická energetika	93
3. Katalysátory a enzymy	95
4. Dynamické rovnováhy a stacionární stavy	97
5. Energetické spřažení a makroergické vazby	98
6. Specificita enzymové katalysy	101
7. Enzymová kinetika	103
8. Podmínky enzymové aktivity	106
9. Mechanismus enzymové katalysy	109
10. Rozdělení a názvoslovi enzymů	111
Literatura	114

VI.

Koenzymy

1. Koenzymy a prosthetické skupiny	115
2. Koenzymy a vitaminy	117
3. Struktura a rozdělení koenzymů	117
4. Koenzymy oxidoreduktas	119
5. Adenosintrifosfát jako koenzym	126
6. Koenzymy metabolismu jedouhlikových štěpů	130
7. Koenzymy metabolismu dvouhlikových štěpů	134
8. Další koenzymy přenášeující skupiny	136
9. Koenzymy lyas, isomeras a ligas	139
Literatura	140

VII. Nukleové kyseliny a biosynthesa bílkovin

1. Zásady (base), nukleosidy a nukleotidy	142
2. Biosynthesa a odbourávání nukleotidů	145
3. Struktura nukleových kyselin	149
4. Kyselina desoxyribonukleová jako nositel genetické informace	154
5. Přenos informací: biosynthesa <i>DNA</i> a <i>RNA</i>	156
6. Biosynthesa bílkovin	158
7. Mechanismus působení genů	163
8. Biochemická evoluce	167
9. Biochemie virů	169
10. Enzymy štěpící nukleové kyseliny a fosfatasy	171
Literatura	173

VIII. Metabolismus bílkovin

1. Proteolytické enzymy	174
2. Endopeptidasy	176
3. Exopeptidasy a dipeptidasy	179

4. Přehled metabolismu aminokyselin	180
5. Dekarboxylace aminokyselin	182
6. Transaminace	183
7. Oxidační deaminace	185
8. Močovinový cyklus	186
9. Osud uhlíkaté kostry aminokyselin	188
10. Odbourávání na aktivní mastné kyseliny: oxidační dekarboxylace	189
11. Přeměna aromatických aminokyselin	190
12. Aminokyseliny poskytující jednouhlíkaté fragmenty	195
13. Aminokyseliny poskytující kyselinu ketoglutarovou nebo čtyřuhlíkaté dikarbo- nové kyseliny	198
Literatura	202

IX. Porfyrin a buněčné heminy

1. Biosynthese porfyrinového skeletu	203
2. Konstituce hemu	209
3. Mnohostrannost porfyrinové katalasy	209
4. Význam a reakce krevního barviva	210
5. Rozpad krevního barviva	212
6. Cytochromy, katalasy a peroxidasy, chlorofyl	214
Literatura	216

X. Biologická oxidace (Metabolismus kyslíku)

1. Spalování a biologická oxidace	217
2. Oxidace jako odnímání elektronů	218
3. Redoxní potenciál	219
4. Dýchací řetězec	222
5. Částice přenášející elektrony	228
6. Oxidační fosforylace (aerobní fosforylace)	229
7. Jiné enzymy aktivující kyslík	231
Literatura	235

XI. Tvorba kyslíčnicku uhlíčitého v cyklu kyseliny citronové

1. Význam cyklu kyseliny citronové	236
2. Jednotlivé stupně	237
3. Energetický výtěžek cyklu kyseliny citronové	241
4. Vztahy k synthetickým pochodům. Cyklus kyseliny glyoxalové	241
Literatura	243

XII. Tuky a jejich metabolismus

1. Chemická stavba tuků	244
2. Tuky jako rezervní látky	247

3. β -Oxidace mastných kyselin	249
4. Metabolismus nenasycených a rozvětvených mastných kyselin	251
5. Tvorba kyseliny acetoctové (ketogeneze)	254
6. Tvorba mastných kyselin	255
Literatura	258

XIII. Fosfatidy, cerebrosidy a gangliosidy

1. Výskyt a rozdělení	259
2. Glycerolfosfatidy (fosfoglyceridy)	260
3. Biosynthesa a odbourávání glycerolfosfatidů (fosfoglyceridů)	264
4. Sfingolipidy	266
Literatura	268

XIV. Isoprenoidní lipidy: steroidy a karotenoidy

1. Biosynthesa cholesterolu	269
2. Nomenklatura a stereochemie steroidů	273
3. Steroly a rostlinné steroidy	276
4. Vitamin D	277
5. Žlučové kyseliny	279
6. Steroidní hormony	281
7. Karotenoidy	284
8. Vitamin A a oční purpur	287
9. Tokoferol, fylochinon, ubichinon a plastochinon	288
Literatura	291

XV. Jednoduché cukry, monosacharidy

1. Názvosloví a definice	292
2. Poloacetalové formy	294
3. Obecné reakce monosacharidů	297
4. Jednotlivé cukry	299
5. Vzájemné přeměny cukrů	304
6. Oxidace glukosy v „pentosovém cyklu“	309
7. Glykolysa a alkoholické kvašení	310
8. Metabolismus fruktosy	315
9. Aerobní odbourávání sacharidů	317
10. Resynthesa glukosy: glukoneogeneze	319
Literatura	320

XVI. Fotosynthesa

1. Význam fotosynthesy	321
2. Fotofosforylace	322
3. Fotolysa vody	324

4. Absorpce CO ₂ a redukce na sacharid	326
5. Asimilace dusíku	328
Literatura	332

XVII. Glykosidy, oligosacharidy a polysacharidy

1. Glykosidická vazba	333
2. Disacharidy	335
3. Enzymové štěpení oligosacharidů	337
4. Biosynthesa glykosidů a oligosacharidů	339
5. Polysacharidy: homoglykany	342
6. Enzymové odbourávání polysacharidů	345
7. Mukopolysacharidy	349
8. Glykoproteiny	352
Literatura	354

XVIII. Topochemie buňky

1. Buněčné jádro	356
2. Endoplasmatické retikulum	357
3. Mitochondrie	358
4. Hyaloplasma	359
5. Biologická membrána	360
Literatura	362

XIX. Vzájemné vztahy v intermediárním metabolismu

1. Metabolismus sacharidů	363
2. Metabolismus tuků	364
3. Cyklus kyseliny citronové a dýchací řetězec	366
4. Metabolismus bílkovin	367
5. Hotovosti (pools) intermediárního metabolismu	369
6. Principy metabolické regulace	370
Literatura	373

XX. Hormony

1. Principy hormonální regulace	374
2. Hormony kůry nadledvinek	378
3. Hormony pohlavních žláz	380
4. Hormony dřene nadledvinek	382
5. Hormon epifysy	383
6. Hormony štítné žlázy	384
7. Hormon příštítných tělísek	387
8. Hormony slinivky břišní	388
9. Hormony hypofysy	389

10. Další bílkovinné hormony	394
11. Hormonální regulace hladiny krevní glukosy	395
12. Hormonální regulace menstruačního cyklu	397
13. Tkáňové hormony	399
14. Embryonální induktory	401
15. Hormony bezobratlých	401
16. Feromony	403
17. Růstové látky rostlin	403
Literatura	404

XXI. Metabolismus minerálních látek

1. Vodní hospodářství	405
2. Voda jako rozpouštědlo	407
3. Aktivní transport	412
4. Acidobasická rovnováha	413
5. Metabolismus alkálií a chloridů	415
6. Metabolismus vápníku a fosfátů	416
7. Železo a zinek	417
Literatura	418

XXII. Výživa a vitaminy

1. Kalorická hodnota a výtěžek <i>ATP</i>	419
2. Esenciální složky potravy	421
3. Vitaminy	422
4. Vitaminy rozpustné v tucích	425
5. Vitaminy rozpustné ve vodě	427
Literatura	430

XXIII. Speciální biochemické funkce některých orgánů

1. Zažívací trakt	431
2. Játra	432
3. Krev	434
4. Ledviny a moč	435
5. Další odpadní produkty	437
6. Biochemie svalů	437
7. Biochemie nervového vedení	440
8. Závěr	442
Literatura	443

Dodatek

Seznam zkratk často používaných v biochemické literatuře	444
Chronologický seznam důležitých biochemických objevů	448
Rejstřík	451

Bude-li knihy použito jako doplněk k přednáškám, v nichž je biochemie rozdělena na část „popisnou“ a „dynamickou“, lze ke studiu doporučit tento sled kapitol:

Biochemie popisná

Sacharidy	kapitola XV,	str. 292—304
	kapitola XVII,	str. 333—354
Tuky	kapitola XII,	str. 244—248
Lipoidy	kapitola XIII,	str. 259—268
	kapitola XIV,	str. 269—291
Aminokyseliny a bílkoviny	kapitola II—IV,	str. 45— 91
Nukleové kyseliny	kapitola VII,	str. 141—173

Biochemie dynamická

Obecná biochemie enzymů	kapitola V,	str. 92—114
	kapitola VI,	str. 115—140
Biochemie oxidoredukce	kapitola X,	str. 217—235
Hormony	kapitola XX,	str. 374—404
Metabolismus sacharidů	kapitola XV,	str. 304—320
Metabolismus tuků	kapitola XII,	str. 249—257
Metabolismus bílkovin	kapitola VIII,	str. 174—202